

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет

«18» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВІ ОСНОВИ АНДРАГОГІКИ**

Галузь знань А Освіта

Спеціальність – А1 «Освітні науки»

Освітня програма: «Освітні, педагогічні науки»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: професор кафедри педагогіки Мірошніченко В.І., д-р пед. н.,
професор.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Наукові основи андрагогіки». Навчальна дисципліна є вибірковою. Дисципліна сприяє розумінню аспірантами теоретико-методологічних засад андрагогіки як галузі науково-педагогічного знання та сфери соціальної практики; особливостей процесу навчання дорослих; закономірностей та тенденцій розвитку освіти і самої андрагогіки; андрагогічних засад професійного розвитку особистості.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь			
Освітній ступінь	доктор філософії		
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки		
Освітньо-наукова програма	Освітні, педагогічні науки		
Характеристика навчальної дисципліни			
Вид	Вибіркова		
Загальна кількість годин	120		
Кількість кредитів ECTS	3		
Кількість змістових модулів	2		
Курсовий проект (робота)	Не передбачено		
Форма контролю	Залік		
Показник навчальної дисципліни для денної, заочної та вечірньої форми навчання			
	денна форма навчання	вечірня форма навчання	заочна форма навчання
Курс підготовки (курс)	1	1	2
Семестр	2	2	2
Лекційні заняття	15	15	8
Практичні, семінарські заняття	15	15	8
Лабораторні заняття			
Самостійна робота	60	60	74
Індивідуальні завдання			
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	2	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Наукові основи андрагогіки» є глибоке засвоєння та розуміння аспірантами уявлень щодо теорії та методики освіти дорослих у контексті безперервного становлення особистості; набуття практичних навичок і вмінь з технології організації навчання дорослих заснованих на андрагогічних принципах.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни (за їх наявності): педагогіка та управління закладами освіти.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність: здатність генерувати ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти (насамперед аграрної освіти) у процесі дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації із навчальних та наукових джерел державною та іноземними мовами.

ЗК06. Здатність критично осмислювати події та явища наукового життя для формування власної світоглядної позиції.

фахові (спеціальні) компетентності:

СК01. Здатність здійснювати освітню і науково-дослідницьку, управлінську діяльність на основі гуманістичного світогляду і глибокого проникнення в суть педагогічних процесів і явищ із використанням широкого кола наукових джерел.

СК05. Здатність системно аналізувати теорію педагогіки в історичній ретроспективі, творчо впроваджувати її в сучасну освітню й наукову практику.

СК06. Здатність застосовувати сучасні досягнення в освіті та до цілісного розуміння основних тенденцій та закономірностей екологічного виховання, біономічних процесів, педагогічного процесу на різних етапах історичного розвитку педагогіки, аналізувати та порівнювати педагогічні проблеми, дотримуючись принципу зв'язку теорії з практикою.

СК08. Здатність до організації та проведення науково-педагогічної діяльності та управлінської діяльності у закладах вищої аграрної освіти з використанням теоретичних та методологічних напрацювань власного наукового дослідження та кращих програм менеджменту закладів вищої освіти, практик професійної діяльності на засадах академічної доброчесності, проектування та моніторинг освітнього процесу з урахуванням необхідних змін в освітній сфері, в діяльності науковців, управлінців і педагогів-практиків, діяти з позиції лідера.

СК09. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення педагогічних процесів.

Програмні результати навчання:

ПРН01. Оперувати концепціями та методологічними підходами, філософськими теоріями, проблемами з розвитку суспільства та аграрної освіти з урахуванням міжпредметних зв'язків.

ПРН14. Володіти формами, методами і засобами аналізу діяльності науково-педагогічних працівників; застосовувати індивідуальні і групові прийоми прийняття оптимальних рішень щодо організації та управління

колективною творчою діяльністю, а також менеджментом закладів вищої освіти з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду, демонструвати лідерські якості, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях на засадах наукової етики і академічної доброчесності у науковому дослідженні та їх поширення і впровадження в освітню практику.

ПРН15. Володіти методами діагностики рівня сформованості компетентності (навченості, ціннісної позиції) здобувачів освіти; методами й методиками моніторингу якості знань здобувачів для аналізу освітнього процесу, його корекції та зміни.

ПРН16. Володіти навичками вдосконалення власної професійно-комунікативної культури та створення освітнього простору з розвитку наскрізних (soft skills) умінь у здобувачів освіти.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна та вечірня форми				заочна форма			
	усьо го	у тому числі			усьо го	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Модуль 1. Теоретичні основи андрагогіки								
Тема 1. Андрагогіка в системі сучасного людинознавства	8	1	1	6	10	1	1	8
Тема 2. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання	11	2	2	7	10	1	1	8
Тема 3. Навчання дорослих в системі безперервної освіти	11	2	2	7	10	1	1	8
Разом за модулем 1	30	5	5	20	30	3	3	24
Модуль 2. Трансформації систем освіти дорослих								
Тема 4. Освіта дорослих у загальноцивілізаційному контексті	10	2	2	6	10	1	1	8
Тема 5. Сучасна практика навчання дорослих	10	2	2	6	10	1	1	8
Тема 6. Проектування в системі навчання дорослих	10	2	2	6	10	1	1	8
Разом за модулем 2	30	6	6	18	30	3	3	24
Модуль 3. Особливості освіти дорослих								
Тема 7. Дистанційне навчання в системі навчання дорослих.	15	2	2	11	15	1	1	13
Тема 8. Організація навчання соціально незахищених верств населення.	15	2	2	11	15	1	1	13
Разом за модулем 3.	30	4	4	22	30	2	2	26
Усього годин	90	15	15	60	90	8	8	74

3. Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1	Предмет і завдання андрагогіки.	1
2	Історія розвитку андрагогіки	2
3	Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини	2
4	Освіта в структурі людської діяльності	2
5	Сучасні аспекти технологій навчання дорослих	2
6	Місце та функції проектування в сучасній освіті дорослих	2
7	Роль дистанційної освіти у навчанні дорослих	2
8	Концептуальні підходи до розвитку професійного навчання незайнятого населення в умовах сучасного ринку праці	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Освіта дорослого населення в Україні	1
2	Специфіка вікових інформаційних запитів. Вікові особливості здібності людини до навчання	2
3	Неперервна освіта як нова концепція «освіти впродовж життя»	2
4	Андрагогічні аспекти підготовки кадрів вищої науково-педагогічної кваліфікації	2
5	Адаптивна функція освіти в суспільстві	2
6	Інформаційне суспільство та його вплив на розвиток навчання дорослих	2
7	Організаційні моделі дистанційного навчання	2
8	Освіта дорослих як шлях соціальної адаптації	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи організації освітньої діяльності дорослої людини	6
2	Ідеал «освіченої людини»	7
3	Проблеми діагностики ефективності підвищення кваліфікації і перепідготовки фахівців	7
4	Інновації в сучасній системі безперервної професійної освіти	6
5	Переваги модульного навчання в системі освіти дорослих	6
6	Види проектування в сучасній освіті дорослих	6
7	Корпоративне навчання в системі управління персоналом	11
8	Надання освітніх послуг соціально незахищеним категоріям дорослих та створенні умов для їх самовизначення	11

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- самооцінювання.

7. Методи навчання:

- методи проблемного навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- робота в парах, у групах;
- мозковий штурм;
- метод гейміфікованого навчання;
- лекційний метод, розповідь, пояснення, бесіда;
- ілюстрування, демонстрування;
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату);
- порівняння.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи компаративної педагогіки та методологія порівняльних досліджень		
Практична робота 1. Освіта дорослого населення в Україні.	ПРН01, ПРН14, ПРН15, ПРН16. Оперувати концепціями та	10
Самостійна робота 1. Принципи організації освітньої діяльності дорослої людини.	методологічними підходами, філософськими теоріями, проблемами з розвитку суспільства та аграрної освіти з урахуванням міждисциплінарних зв'язків.	12
Практична робота 2. Специфіка вікових інформаційних запитів. Вікові особливості здібності людини до навчання	Володіти формами, методами і засобами аналізу діяльності науково-педагогічних працівників;	12
Самостійна робота 2. Ідеал «освіченої людини»	застосовувати індивідуальні і групові прийоми прийняття оптимальних рішень щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, а	12
Практична робота 3. Неперервна освіта як нова концепція «освіти впродовж життя».		

Самостійна робота 3. Проблеми діагностики ефективності підвищення кваліфікації і перепідготовки фахівців	також менеджментом закладів вищої освіти з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду, демонструвати лідерські якості, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях на засадах наукової етики і академічної доброчесності у науковому дослідженні та їх поширення і впровадження в освітню практику.	12
Модульна контрольна робота 1	Володіти методами діагностики рівня сформованості компетентності (навченості, ціннісної позиції) здобувачів освіти; методами й методиками моніторингу якості знань здобувачів для аналізу освітнього процесу, його корекції та зміни. Володіти навичками вдосконалення власної професійно-комунікативної культури та створення освітнього простору з розвитку наскрізних (soft skills) умінь у здобувачів освіти.	30
Разом за модулем 1		100
Модуль 2. Трансформації систем освіти		
Практична робота 4. Андрагогічні аспекти підготовки кадрів вищої науково-педагогічної кваліфікації	ПРН01, ПРН14, ПРН15, ПРН16. Оперувати концепціями та методологічними підходами, філософськими теоріями, проблемами з розвитку суспільства та аграрної освіти з урахуванням міжпредметних зв'язків.	10
Самостійна робота 4. Інновації в сучасній системі безперервної професійної освіти	Володіти формами, методами і засобами аналізу діяльності науково-педагогічних працівників; застосовувати індивідуальні і групові прийоми прийняття оптимальних рішень щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, а також менеджментом закладів вищої освіти з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду, демонструвати лідерські якості, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях на засадах наукової етики і академічної доброчесності у науковому дослідженні та їх поширення і впровадження в освітню практику.	12
Практична робота 5. Адаптивна функція освіти в суспільстві	Володіти методами діагностики рівня сформованості компетентності (навченості, ціннісної позиції)	12
Самостійна робота 5. Переваги модульного навчання в системі освіти дорослих		12
Практична робота 6. Інформаційне суспільство та його вплив на розвиток навчання дорослих		12
Самостійна робота 6. Види проектування в сучасній освіті дорослих		12
Модульна контрольна робота 2		30

	здобувачів освіти; методами й методиками моніторингу якості знань здобувачів для аналізу освітнього процесу, його корекції та зміни. Володіти навичками вдосконалення власної професійно-комунікативної культури та створення освітнього простору з розвитку наскрізних (soft skills) умінь у здобувачів освіти.	
Разом за модулем 2		100
Модуль 3. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти		
Практична робота 7. Організаційні моделі дистанційного навчання	ПРН01, ПРН14, ПРН15, ПРН16. Оперувати концепціями та методологічними підходами, філософськими теоріями, проблемами з розвитку суспільства та аграрної освіти з урахуванням міжпредметних зв'язків. Володіти формами, методами і засобами аналізу діяльності науково-педагогічних працівників; застосовувати індивідуальні і групові прийоми прийняття оптимальних рішень щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, а також менеджментом закладів вищої освіти з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду, демонструвати лідерські якості, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях на засадах наукової етики і академічної доброчесності у науковому дослідженні та їх поширення і впровадження в освітню практику.	20
Самостійна робота 7. Корпоративне навчання в системі управління персоналом		15
Практична робота 8. Освіта дорослих як шлях соціальної адаптації.		20
Самостійна робота 8. Надання освітніх послуг соціально незахищеним категоріям дорослих та створенні умов для їх самовизначення		15
Модульна контрольна робота 3.	рішень щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, а також менеджментом закладів вищої освіти з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду, демонструвати лідерські якості, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях на засадах наукової етики і академічної доброчесності у науковому дослідженні та їх поширення і впровадження в освітню практику. Володіти методами діагностики рівня сформованості компетентності (навченості, ціннісної позиції) здобувачів освіти; методами й методиками моніторингу якості знань здобувачів для аналізу освітнього процесу, його корекції та зміни. Володіти навичками вдосконалення власної професійно-комунікативної культури та створення освітнього простору з розвитку наскрізних (soft skills) умінь у здобувачів освіти.	30
Разом за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3)/3 \cdot 0,7 \leq 70$	
Залік, екзамен	30	
Разом за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=150>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Десятов Т. Андрагогіка: теорія, досвід, перспективи: навч. посіб. для студентів ЗВО пед. спеціальностей / Т. Десятов, І. Леценко. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2022. – 164 с. https://eprints.cdu.edu.ua/4845/1/maket_desyatov_2022.pdf

2. Андрагогіка: Методика і практика: Як навчати вчителів: навчально-методичний посібник / Автори-упорядники: Л.В. Серих, В.Г. Чуркіна, Г.Л. Вороніна. Суми: НВВ КЗСОІППО. 2023. 92 с.

<http://ir.soippo.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/416>

<http://ir.soippo.edu.ua/bitstream/123456789/416/1/%d0%90%d0%bd%d0%b4%d1%80%d0%b0%d0%b3%d0%be%d0%b3%d1%96%d0%ba%d0%b0%202023%20%28%d0%a1%d1%94%d1%80%d0%b8%d1%85%29.pdf>

3. Дубасенюк, О., & Вознюк, О. (2024). Андрагогічний підхід до підготовки здобувачів освіти у закладах вищої освіти: досвід, наукові розвідки, перспективи. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 26(2), 99-112. [https://doi.org/10.35387/od.2\(26\).2024.99-112](https://doi.org/10.35387/od.2(26).2024.99-112)

Допоміжні

1. Дубасенюк О.А., Самойленко О.А. Основи андрагогіки (для фахівців у галузі освіти дорослих): навч.-методичний посібник. – Житомир: Видво ЖДУ ім. І. Франка, 2020. – 247 с. <https://eprints.zu.edu.ua/31429/1/andragogika.pdf>

2. Торічний, О. В. Основи андрагогіки: *навчальний посібник* / О. В. Торічний. – Хмельницький : Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, 2019. – 156 с.

3. Сучасні технології освіти дорослих : посіб. / авт. Кол. : О. В. Аніщенко, Л. Б. Лук'янова, Л. Є. Сігаєва, С. В. Зінченко, О. В. Баніт, Н. І. Дорошенко. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 182 с.

4. Професійне навчання дорослого населення: теоретико-методологічні засади : [монографія] / авт. кол. : Ничкало Н. Г., Радкевич В. О., Щербак О. І., Дорошенко Н. І., Василенко О. В., Скульська В. Є. - Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. - 268 с.

5. Аніщенко, О.В. (2022). Професійна компетентність андрагога: методичні рекомендації. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738511>

6. Дубасенюк, О. А., & Самойленко, О. А. (2020). Основи андрагогіки (для фахівців у галузі освіти дорослих): навч.-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.

7. Закон України «Про освіту». № 2145-VIII. (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

8. Лук'янова, Л. (2022). Концепція підготовки педагогічного персоналу до роботи з дорослими. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732916>

9. Лук'янова, Л., Добровські, Т., & Валасік, М. (2023). Навчально діяльнісна мотивація дорослої людини: психологічна сутність і структура. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 24(2), 10-25. [https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.10-25](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.10-25)